

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö aiheesta: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031

Kh 02.03.2026
58/11.01.00.03/2026

Valmistelija

Juha Tielinen, maaseutusihteeri
puh. 0400 228 556
juha.tielinen@taipalsaari.fi

Kari Kuuramaa, kunnanjohtaja
puh. 040 141 7758
kari.kuuramaa@taipalsaari.fi

Voimassa oleva valtioneuvoston asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla päättyy 14.4.2026. Maa- ja metsätalousministeriö on valmistellut esityksen uudeksi rajoitusasetukseksi.

“Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että valtioneuvosto antaisi kalastuslain (379/2015) 59 §:n 1 momentin nojalla asetuksen, jolla kiellettäisiin saimaannorpan keskeisillä elinalueilla norpalle kaikkein vaarallisimpien kalanpyydysten ja kalastustapojen käyttö.

Esityksen keskeisenä ehdotuksena olisi rajoittaa ympärivuotisesti saimaannorpan keskeisillä elinalueilla sellaisten pyydysten ja kalastustapojen käyttöä, jotka ovat tutkimus- ja seurantatulosten perusteella erityisen haitallisia saimaannorpille. Lisäksi esitetyllä valtioneuvoston asetuksella kiellettäisiin verkkokalastus Saimaalla saimaannorpan poikasten keskeisillä liikkumisalueilla vuosittain 15.4.–30.6. välisenä aikana. Muikkuverkkojen kohdalla edellä mainittu kieltoaika päättyisi 21.6.2026.

Saimaannorppa (Pusa hispida saimensis) on kotoperäinen norpan alalaji, jota esiintyy vain Suomessa. Saimaannorppa on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi. Saimaannorppaa suojellaan ympäristöministeriön johdolla laaditun saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Saimaannorppakanta on kasvanut 2000-luvulla noin 240 yksilöstä noin 530 yksilöön.

Esityksen tavoitteena olisi turvata saimaannorppakannan kasvu lajin suojelustrategian mukaisesti ja edistää lajin suotuisan suojelutason saavuttamista. Samalla pyrittäisiin kuitenkin mahdollistamaan sekä vapaa-ajankalastuksen että kaupallisen kalastuksen jatkuminen Saimaalla.

Asetuksen verkkokalastuskiellon tavoitteena olisi erityisesti varmistaa kuuttien selviytymisen kannalta mahdollisimman turvalliset elinolosuhteet niiden ensimmäisten elinkuukausien aikana sekä edistää saimaannorpan selviytymistä lajina ja sen kannan säilyttämistä elinkykyisenä. Muiden pyydysrajoitusten tavoitteena olisi kieltää norpalle kaikkein vaarallisimpien pyydysten käyttö, jotta erityisesti lisääntymiskykyiset naaraat saataisiin suojeltua sivusaaliskuolleisuudelta. Lajisuojelun intressiä turvaamalla voitaisiin myös varmistaa luontodirektiivin määräysten toteuttaminen.

Esityksellä pyrittäisiin kuitenkin samalla mahdollistamaan ympärivuotiset edellytykset sekä kaupallisen kalastuksen että vapaa-ajankalastuksen harjoittamiseen.”

Saimaannorppaa suojellaan ympäristöministeriön johdolla laaditun saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Edellisessä, vuoteen 2022 ulottuneessa saimaannorpan suojelustrategiassa oli asetettu välitavoitteeksi, että talvikannan koko kasvaa vähintään 400 yksilöön vuoteen 2025 mennessä. Välitavoite saavutettiin kuusi vuotta etuajassa. Saimaannorppakanta on kasvanut 2000-luvulla noin 240 yksilöstä noin 530 yksilöön.

Saimaannorpan suojelustrategian suojelutavoitteena on, että saimaannorppakannan keskimääräinen kasvunopeus on 3–6 % vuodessa. Kasvunopeus arvioidaan vuosittain viiden vuoden jaksoina liukuvalla keskiarvolla sattuman ja luontaisen vaihtelun vaikutusten vähentämiseksi. Vuosina 2018–2025 saimaannorppakannan viiden vuoden keskimääräinen kasvunopeus on vaihdellut 2,7–6,6 prosentin välillä.

Asetusluonnoksen tavoitteena olisi turvata saimaannorppakannan kasvu lajin suojelustrategian mukaisesti ja edistää lajin suotuisan suojelutason saavuttamista. Samalla pyritäisiin kuitenkin mahdollistamaan sekä vapaa-ajankalastuksen että kaupallisen kalastuksen jatkuminen Saimaalla.

Suurin muutos suhteessa aikaisempiin rajoituksiin tulisi rajoitusalueen laajuuden osalta. Asetusalueen pinta-alaksi esitettäisiin todettujen norpan pesintöjen perusteella 3 134 km². Asetusalue laajenisi 336 km² voimassa olevaan asetukseen nähden. Tästä laajennuksesta on Taipalsaaren kunnan alueella kolmessa eri osassa yhteensä n. 3,75 km² eli 375 ha. Alueet ovat Halikonselkä-Pakkasenlahti (n. 240 ha), Kirveslahti (n. 85 ha) sekä Päihänniemenselkä (n. 50 ha). Eteläisen Saimaan suurin laajennusalue on n. 19,5 km² Ruokolahden kunnan Härskiänsaaren – Mietinsaaren alueella.

Verkkokalastuskiellon voimassaoloaika säilyisi ennallaan 15.4–30.6. ja koskisi myös solmuväliltään alle 22 millimetriä olevia muikkuverkkoja ajanjaksolla 15.4–20.6. Verkkokalastuskielto on asetettu suojelemaan etenkin kuuttien eloonjäämistä.

Asetuksella rajoitettaisiin pääpiirteissään samojen pyydysten käyttöä kuin voimassa olevalla valtioneuvoston asetuksella ja sopimuksilla. Jo useita vuosia voimassa olleet pyydystekniset rajoitukset on todettu toimiviksi ja rajoitukset ovat vähentäneet tehokkaasti etenkin aikuisten norppien pyydyskuolemia.

Asian valmistelussa järjestettiin neljä keskustelutilaisuutta saimaannorpan ja kalastuksen yhteensovittamisesta marraskuun 2025 aikana, joista yksi oli Taipalsaaren kunnantalolla. Ammattikalastajat vastustavat asetuseräilyä esitettyjä laajennuksia sekä rajoitusten tiukennuksia. Taipalsaaren saaristotoimikunta puoltaa ammattikalastajien kantaa.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Kuuramaa Kari

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lausuntonaan puoltaa Suur-Saimaan ammattikalastajien ja Taipalsaaren saaristotoimikunnan kantaa, ettei rajoitusalueiden lisälaajennuksille ole tarvetta.

Perustelut: Norppakanta on nykyisten rajoitusten aikana kasvanut 240 yksilöstä 530 yksilöön, joten nykyiset kaikkien kannattamat rajoitukset ovat toimineet tavoitteen mukaisesti.

Päätös